

1. Уводна реч декана Економског факултета у Суботици

УВОДНА РЕЧ ДЕКАНА

Педесет пет година развоја и успешног пословања Економског факултета у Суботици представља значајан јубилеј у развоју економске мисли, како на националним тако и на међународним просторима. Економски факултет у Суботици је свих 55 година чланица Универзитета у Новом Саду и Заједнице економских факултета у националним оквирима. На Економском факултету тренутно студира на основним и мастер студијама 5.500 студената и 100 студената на докторским студијама. У јубиларној 55. години постојања, на Економском факултету је у сталном радном односу 191 запослен радник, од чега је 35 редовних професора, 13 ванредних професора, 14 доцената, 4 предавача страних језика, 8 асистената са докторатом, 35 асистента, 6 сарадника у настави и 76 запослених као административно особље.

За протеклих 55 година успешног пословања Економског факултета у Суботици као научно-образовне установе 15.254 студента је стекло диплому дипломираног економисте, на основу Закона који су важили до ступања на снагу „Закона о високом образовању“. На основним академским студијама, по Закону о високом образовању, дипломирало је 3.482 студента (од тога 1385 дипломираних економиста и 2097 економиста) а на мастер академским студијама дипломирало је 1.818 студената и стекло диплому мастер економисте. На Факултету је, до сада, 236 студената стекло научни назив доктора наука, а академски назив магистра наука до сада је стекло 535 студената. Велики број дипломаца израстао је у изванредне научне и просветне раднике, председнике скупштина и влада, министре, успешне привреднике, директоре институција и компанија, успешне предузетнике и менаџере који су допринели и доприносе националном и интернационалном привредном развоју. Дипломе студената Економског факултета се без неких већих потешкоћа нострификују у развијеним земљама и земљама у развоју. Посебно је атрактивна европска диплома мастер економисте из области „Логистике система у економији“ као заједничка диплома Економског факултета у Суботици Универзитета у Новом Саду и Факултета за логистику из Цеља, Универзитета у Марибору.

У години јубилеја Економски факултет са поносом истиче да као научно-образовна институција изводи наставу у седишту факултета у Суботици, затим на Одељењу

факултета у Новом Саду од 1977. године и на Одељењу факултета у Бујановцу од 2011. године на српском језику и једним делом на мађарском и албанском језику, по идентичном Наставном плану и програму, и са потпуно истом основном и допунском литературом. Треба истаћи да половина уписаних студената активно студира на Одељењу у Новом Саду, где су присутни сви услови студирања а што је случај и са седиштем факултета у Суботици. Факултет је изнајмио део простора у центру града Новог Сада („Модена“) где се искључиво изводи настава за мастер студије на свих 8 студијских програма. Одељење у Бујановцу углавном обухвата студенте са простора југа Србије где заједно студирају студенти српске, албанске, ромске и муслиманске националности. Део наставе се изводи на албанском језику ангажовањем професора и сарадника са Државног албанског универзитета у Тетову, Република Македонија. Тренутно на Одељењу студира преко 300 студената на све четири године студија изучавајући наставну материју са три студијска програма. Захваљујући Мисији ОЕБС-а у Србији, Делегацији ЕУ у Србији, Високом комесару за националне мањине ЕУ, Координационом телу Владе Републике Србије, Општини Бујановац, Универзитету у Новом Саду и Економском факултету у Суботици, тренутно се завршава изградња зграде Одељења Економског факултета из Суботице у Бујановцу површине 2400 м².

За Економски факултет посебно је важан датум 18. мај 1960. године када је Законом о изменама и допунама Закона о универзитету, члан 171, који је усвојила Народна скупштина Републике Србије, на седници Републичког већа, основан факултет са седиштем у Суботици. Оснивањем Економског факултета у Суботици створени су институционални услови за оснивање Универзитета у Новом Саду. Уколико се посматра факултет са временске дистанце од оснивања па до данашњих дана, с правом се може извести потпуно реалан закључак, да је Факултет постигао и квантитативни и квалитативни раст преко модернизације наставних планова и програма, структуре и броја кадрова, материјалне, техничке и просторне оријентисаности, унутрашње организованости, пословне уређености и изузетне одговорности при обављању образовног, научно-истраживачког и административно-техничког посла. Промене наставних планова и програма биле су у фокусу сталног интересовања привреде и динамичког развоја савремене економске мисли. Зато се и може извести закључак, да је Економски факултет у Суботици лидер у изучавању пословне економије.

Матичност Економског факултета се односи на образовање економиста, менаџера и пословних информатичара. У појединим временским периодима мењани су и осавремењавани наставни планови у погледу броја и садржаја наставних предмета, броја смерова и усмерења, облика провере знања и начина реализације наставе. Треба истаћи, да је факултет од самог оснивања био концепцијски оријентисан ка образовању економиста, менаџера и информатичара микроекономског усмерења. Први наставни планови стварали су могућност степеноване наставе, и након две године студирања стицања звања вишег економисте, уз могућност настављања студија још две године и стицања звања дипломираног економисте.

Први наставни план на Економском факултету имао је три усмерења: индустријски, агроекономски и комерцијални смер, који касније прелази у смер унутрашње и спољне

трговине. Од школске 1970/1971. године уведено је ново усмерење: Одсек организационих наука, да би се од 1972/1973. школске године основало и међуфакултетско одељење: Пословно-правног смера, са наставом по посебном програму креираном од стране Економског факултета у Суботици и Правног факултета у Новом Саду (настава се изводила у Суботици и у Новом Саду). У том периоду, поред постојећих смерова, организован је и смер за Информатику и примену компјутера. Од школске 1980/1981 године уводе се нови смерови: Планирање привредног развоја, Међународни економски односи, Пољопривреда и прехранбена индустрија, Трговина, Маркетинг, Пословна информатика, Рачуноводство са пословним финансијама. Почетком 90-тих година успешно су организоване студије које су се односиле на економију и менаџмент. Овим студијама је поред образовања економиста афирмисан и научно-истраживачки рад као нераздвојни део наставно-образовног процеса на високошколским установама. Од 1994/1995. школске године Економски факултет је реализовао Наставни план са пет смерова: Финансије и рачуноводство, Унутрашња и спољна трговина, Маркетинг, Агроекономија, Информациони системи.

Динамичке промене политичког и економског система почетком 21. века имале су утицаја на формирање департмана на Економском факултету и промену Наставног плана и програма. Од 2004. године организациону структуру факултета чине: (1) Департман за аграрну економију и агробизнис; (2) Департман за европску и међународну економију и бизнис; (3) Департман за финансије, банкарство, рачуноводство и ревизију; (4) Департман за менаџмент; (5) Департман за маркетинг, трговину и логистику; (6) Департман за пословну информатику и квантитативне методе. Поред департмана, организациону структуру Факултета сачињавају и: (1) Студентска служба; (2) Служба за правне, кадровске и заједничке послове; (3) Финансијско-рачуноводствена служба; (4) Служба библиотеке. У организационој структури факултета налазе се пројектно организовани консалтинг центри као што су: (1) Центар за националне и међународне пројекте (ЦНИП); (2) Центар за стране језике; (3) Едукативни центар; (4) Информационо-документациони центар (ИНДОК); (5) Спортско-рекреативни центар (СРЦЕФ). Оваква организациона структура факултета задржана је и данас у истом облику.

Треба истаћи да је Економски факултет новим Наставним планом од 2005. године прихватио систем студирања по Болоњским стандардима 3+2 (три године основне студије и две године мастер студије). На захтев студената као и потребе да се усагласи дужина студирања основних студија са другим економским факултетима у земљи, школске 2010/2011. године прешло се на систем студирања 4+1 (четири године основне студије и једна година мастер студије). Доношењем новог Наставног плана 2005/2006. школске године на основним и мастер студијама организовани су следећи студијски програми: (1) Аграрна економија и агробизнис; (2) Европска и међународна економија и бизнис; (3) Финансије, банкарство и осигурање; (4) Маркетинг; (5) Менаџмент; (6) Пословни информациони системи; (7) Рачуноводство и ревизија; (8) Трговина. Преласком на систем студирања 4+1 и даље су задржани напред наведени студијски програми, уз мању измену распореда предмета и садржине наставних програма.

Економски факултет је у протеклом времену био активно укључен у научно-истраживачки рад, што и данас чини, већим бројем наставника и сарадника на пројектима за потребе Министарства образовања, науке и технолошког развоја Владе Републике Србије, Покрајинског секретаријата за образовање, науку и технолошки развој, за потребе органа локалне власти, привредних организација, установа, институција и међународних компанија и институција. Економски факултет је и даље препознатљив по активностима у вези са пружањем консалтинг услуга, организовањем семинара и курсева националног и међународног значаја. Пуних 20 година се од стране Економског факултета у Суботици организује интернационални научни скуп на тему: "Стратегијски менаџмент".

Материјално-техничка подршка представља један од примарних предуслова за успешну реализацију обимног образовног и научно-истраживачког рада. Библиотека Економског факултета у Суботици са библиотекама на Одељењима у Новом Саду и Бујановцу располаже са преко 55.000 наслова, са тенденцијом да се овај књижни фонд стално проширује најактуелнијим домаћим и иностраним издањима књига, монографија, зборника радова и часописа. Факултет се сваке године претплаћује на већи број домаћих и иностраних часописа. Факултет је за свој успешан рад добио већи број признања од других факултета и универзитета у земљи и иностранству, од институција, привредних субјеката, Покрајинске владе и Републичке владе. Једно јод најдражих признања је „Светосавска награда“ за успешно унапређење и развој високог образовања у Републици Србији у 2011. години.

Неопходно је истаћи да Економски факултет већ дужи временски период поклања посебну пажњу издавачкој делатности. Сваки наставни предмет по којем се изводи настава на основним и мастер студијама обезбеђен је основном литературом (а у одређеним случајевима и допунском литературом), која се може користити преко студентске библиотеке или се може купити по приступачним ценама за студенте. Континуиран рад на издавању уџбеника утицао је на подизање њиховог квалитета и актуелности. Од 1964. године укључујући и прекиде од 1976. до 1995. године, па до данашњих дана, у издаваштву Економског факултета у Суботици публикује се часопис "Анали" у облику двоброја. Садржина часописа обухвата резултате истраживања наставника и сарадника, као и стручњака из праксе, са рецензијама најугледнијих економиста, информатичара, менаџера, социолога, филозофа у ширем регионалном окружењу.

Од 1996. године, у издаваштву Економског факултета у Суботици публикује се часопис "Стратегијски менаџмент", четвороброј, у којем се на енглеском језику објављују резултати најеминентнијих теоретичара и практичара из ове научне области. Зато се овом часопису са правом даје међународни карактер. Економски факултет у Суботици са Економским универзитетом у Братислави укључен је у издаваштво часописа "Менаџмент информационалних система", који излази као четвороброј, и који се бави проблематиком теоријских и емпиријских истраживања у вези управљачких информационалних система.

Први информациони систем за обраду података и претраживања података, као и петојезички тезаурус пројектован је на Економском факултету у Суботици и презентован је јавности 1980. године (поводом 20-то годишњице оснивања факултета). На Економском факултету је 1969. године набављен први рачунар типа "Honeywell-200", а 1978. године је купљен "Univac" са оперативним системом "Ехес 8" (тада је то био рачунар са најсавременијим перформансама). Временом се информациона технологија мењала, тако да данас у години јубилеја Економски факултет за потребе образовног процеса користи 13 лабораторија са 206 рачунара у Суботици, Новом Саду и Бујановцу. За потребе припреме наставе и реализације програма истраживања, као и обављања административних послова користи се преко 150 рачунара.

Наставно-научна, образовна и административна активност на Економском факултету и на Одељењима факултета реализује се у веома квалитетном простору примереном потребама и захтевима образовног и научно-истраживачког процеса. У 55-тој јубиларној години, Економски факултет располаже укупно са 16.735 м² простора. На локацији седишта факултета у Суботици располаже са 9.465 м² простора. На локацији Одељења у Новом Саду са 4.727 м² простора. На локацији одељења у Бујановцу са 2.543 м² простора. Економски факултет као целина има 7 амфитеатара, 18 слушаона и 13 лабораторија. Већи део пословног простора намењен је реализацији образовног процеса и кабинетског рада наставника и сарадника.

На Економском факултету су развијене студентске активности и њима се придаје посебна пажња од стране руководства факултета. У протеклом периоду студенти су своје активности остваривали преко: Савеза студената, Спортског друштва "Економист", АИЕСЕЦ-а, Економијада и других облика студентских манифестација. Од школске 1973/1974. године из редова студената бирао се и студент продекан. Таква могућност је и тренутно присутна, с тим да је неопходно при томе испунити статутарне услове. Данас у години јубилеја, студенти своју активност реализују преко: Студентског парламента, Студентске организације Економског факултета (СОЕФ-а), ЈАСЕФ-а, учешћа у раду Наставно-научног већа и Савета факултета, Спортске секције, Секције за студентска питања, Секције за подршку културе и Маркетинг секције. Студентска активност је динамична посебно у делу сарадње студената из Суботице са студентима из Новог Сада и Бујановца. Присутно је активно учешће студената у раду Наставно-научног већа и Савета Економског факултета, затим Сената и Савета Универзитета у Новом Саду.

Економски факултет је успоставио чврсту сарадњу са факултетима у саставу Универзитета у Новом Саду, а посебно са факултетима и универзитетима у: ОМСК-у, Руска Федерација, Портланду САД-е, Прагу, Братислави, Вухану Кина, Шопрону, Печују, Цељу, Вараждину, Ријечи, Бањалуци, Сарајеву (Палама), Бијељини, Травнику, Скопљу, Куманову, Тетову, Прилепу, Подгорици и Котору. Економски факултет у Суботици потписао је преко 60 споразума о партнерству са водећим компанијама и институцијама, асоцијацијама и стручним савезима у Србији.

Највиши орган управљања на Факултету је Савет факултета који доноси: Статут факултета, одлучује о материјално-финансијским питањима, о формирању организацио-

них јединица факултета, те обавља и друге послове сагласно Статуту факултета, Закону о високом образовању. Наставно-научно веће представља стручни орган факултета који доноси одлуке о наставном плану и програму, о организовању специјалистичких и докторских студија, о упису студената као и о другим питањима у складу са Статутом факултета и Законом о високом образовању. Департмани представљају организационе јединице факултета задужене за реализацију образовног процеса сагласно наставном плану и програму Факултета. Органи руковођења Факултета се односе на декана и продекане факултета, руководиоце одељења факултета, руководиоце департмана, колегијум факултета и руководиоце стручних служби факултета.

Професори Економског факултета у Суботици имају веома висок научни рејтинг и професионални углед на Универзитету у Новом Саду, у Заједници Економских факултета у Србији, у међународном окружењу и широј образовној и пословној јавности. Досадашњи образовни и научно-истраживачки рад сврстава професоре Економског факултета у најужи круг носилаца највиталнијих промена у економској, менаџерској и информатичкој научној мисли. Досадашњи резултати, у протеклих 55 година рада, са правом сврставају Економски факултет у сам врх економских факултета у Србији и ширем регионалном окружењу.

Економски факултет у Суботици, Универзитета у Новом Саду познат је као регионални лидер у образовању који се труди да достигне највише образовне стандарде међу истоврсним институцијама у Србији, Југоисточној и Централној Европи. Факултет континуирано ради на унапређењу позиције високог нивоа квалитета у образовању, истраживањима и пружању стручних консултантских услуга из области: економије, пословне економије, менаџмента и пословне информатике. У реализацији ове визије Факултет креира такав систем обезбеђења квалитета који гарантује ефективан мониторинг постојећих и развој нових студијских програма, уз стално унапређење и имплементацију нових метода и средстава у образовању.

Наставно особље је дубоко посвећено реализацији дефинисане визије, и препознатљиво не само у сфери образовања, него и у домену привредних активности, с обзиром да долазе из свих крајева Србије и из свих националних структура, што факултету даје посебан квалитет и компаративну предност на тржишту образовања. Захваљујући оваквој концепцији развоја, факултет има посебну улогу и значај у друштвено одговорном понашању научно-образовних институција. Осим традиционалних основних, дипломских, мастер и докторских студијских програма, Факултет ће развијати и студије на даљину, специјалистичке студије, летњу школу и друге флексибилне форме и методе студија за перманентни професионални развој и учење током читавог живота. Управо то представља кључну и најзначајнију компоненту у развоју друштва заснованог на знању.

Циљ визије Факултета усмерен је на стално увођење нових и атрактивних мултидисциплинарних студијских планова и програма, као и различитих курсева и специјализација, ради обезбеђења есенцијалне различитости и конкурентске предности. У поређењу са другим образовним и научно-истраживачким институцијама у земљи и

ширем региону, Економски факултет у Суботици представљаће и у будућем времену јединствену целину са Одељењима у Новом Саду и Бујановцу. Посебно ће развијати научно-истраживачки рад, као и консултантске услуге, преко Истраживачко-развијног центра за економска истраживања. Факултет ће наставити да и даље активно развија пословно партнерство са водећим институцијама и компанијама у земљи и ширем окружењу ради обављања стручне летње праксе студената и њиховог бржег запошљавања по завршетку студија. Економски факултет ће и даље развијати међународну сарадњу са водећим универзитетима и факултетима земаља Европске уније, као и на ширем међународном простору.

Суботица, 27.3.2015. године

Проф. др Ненад Вуњак
Декан
Економског факултета у Суботици